

Fig. 1. Kirken med omgivelser set fra nord. Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *The church and surroundings seen from the north.*

MØLHOLM KIRKE

HOLMANS HERRED

En krudtmølle, der skulle være anlagt i 1500-tallet, menes at have givet navn til lokaliteten Mølholm.¹ Krudtmøllen, der kun kendes omtalt en enkelt gang, 1624, formodes at have ligget på en holm sydvest for Mølholmdammen.² Området var da fortrinsvis beboet af landmænd og fiskere, og der var anlagt enghaver og humlegårde tilhørende borgere i Vejle. Omkring 1900 blev Mølholm gradvis mere bebygget med typisk større huse i takt med udflytning fra Vejle købstad.³ Som følge heraf opstod ønsket om egen kirkegård med tilhørende kapel, der lå tættere på end sognekirken i Vinding (s. 3889). 1941 stillede fem menighedsrådsmedlemmer, bosiddende i Mølholm, forslag om etablering af kirkegård og kapel – i udgangspunktet som filial til Vinding.³ Om end idéen mødte modstand i Vinding blev en lokal kirkekomité oprettet, og denne købte 1945 et grundareal for 41.825 kr. skænket af en anonym.⁴ Om stedet udtalte kgl. byg.insp., arkitekt Viggo Norn 1946: »Det købte Grundareal er

højt og smukt beliggende, delvis omgivet af Bøgeskov i et kuperet Terrain. Pladsen til Kirkebygningen er velegnet, og det er en Fordel, at den er omgivet af høje Bøgetræer.«⁵ Kirkegården blev indviet 1948, og en husstandsindsamling sikrede yderligere 42.000 kr. til opførelsen af det, man nu ønskede, skulle være en egentlig kirke.

Efter aftale med Vinding menighedsråd udførte Norn et skitseforslag til bygningen. Imidlertid havde den lokale bygmester Bertel Nielsen selv ambitioner om både at finansiere og bygge kirken til Mølholm. Nielsen stillede således også med tegninger til en ny kirke, der baserede sig på Frederikskirken, Skåde, tegnet af Harald Lønborg-Jensen. Arkitekt Holger Mundt, Sønderborg, blev engageret til at omarbejde Nielsens tegninger og siden lede opførelsen af kirken 1950–52.⁵ Biskop Carl Wulff Noack nedlagde 10. juni 1950 grundstenen til kirken,⁶ 1952 blev Mølholm Sogn udskilt fra Vinding, og 13. juli blev kirken indviet.⁷

Kirken ligger på toppen af et moræneplateau, der skyder sig ud mod de stejle skrænter ned mod Vejle Fjord (fig. 2). Bygningen er opført i en lysning blandt bøgetræer i fredskoven Stampeskov, der ejes af kirken og breder sig over 8,5 ha. Skoven er omkranset af det tætbebyggede villakvarter Mølholm.⁸ Mod syd løber Niels Skousvej, og kirkens indkørsel og område angives her ved et lille stykke dige og en række kampesten (nok fra (†)diget, se ndf.) foruden bøgehæk ved parkeringspladsen. Mod vest grænser skoven op mod byhusene langs Parallelvej. Langs skellet er en trampesti med bøgehæk og en åben plæne. Mod nord møder skoven Banevang og husene dér, mens skoven mod øst støder op til Teglværksvej og tynder ud nær Rønsled, hvor der også er plantet bøgehæk. Præstegården ligger i dette sydøstlige hjørne i forlængelse af kirkens område.

Den parklignende *kirkegård* udgør i dag 4,5 ha, hvoraf de 0,9 er fredskov og relateret til den omgivende Stampeskov. Kirkegården, tegnet af havearkitekt Johannes Tholle, blev taget i brug 1948 og udvidet 1960–62 og 1975.⁹ Stampeskov blev

købt 1983.⁵ En række forskellige typer begravelsessteder findes i dag på kirkegården, bl.a. de anonymes gravplads, der 2004 blev nyindrettet og markeret med et stort kors af egetømmer.¹⁰ 2015 blev en skovkirkegård på 806 m² etableret til anonym urnenedsættelse mod nord i Stampeskov.⁵

Kirkegårdens hegn udgøres i overvejende grad af bøgehæk med åbninger (uden porte) mod det omkransende skovområde. På nogle strækninger danner skovbrynet afgrænsningen af kirkegården. Selve skovkirkegårdens areal er diskret angivet med få, ubehandlede egepæle.

1947 var kirkegårdens areal afmærket af et (midlertidigt) *†*ståltrådshegn på egestolper, og der blev plantet *†*tjørnehæk.⁵ Et (†)dige, o. 1952, stod syd for bygningen langs en oprindelig parkeringsplads, men ved pladsens udvidelse 2014 blev diget sløjfet og dele deraf flyttet ud til Niels Skousvej (jf. ovf.).¹¹ Det er uklart, hvordan selve kirkegården var hegnet indtil udvidelserne 1960–62 og 1975.¹²

Indgange. Hovedadgangen til kirken består af en grusbelagt kørevej, der fører fra Nils Skousvej til

Fig. 2. Luftfoto af kirken set fra nord, o. 1952. Vejle Stadsarkiv, fotograf ukendt. — Aerial photograph of the church seen from the north, c. 1952.

Fig. 3. Ydre set fra nordøst. Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *The exterior looking from the north-east.*

kirkens forplads. En gangsti fra parkeringspladsen fører også til kirkens forplads; stien blev anlagt 2014 i forbindelse med parkeringens udvidelse og en renovering af forpladsen.⁵ Mod nord findes en dobbelt kørelåge etableret 2015/16 i malet egetræ, der adskiller kirkegård og materialplads. Mod øst blev en fodgængerlåge 1991/92 flyttet til sin nuværende placering nær præstegården i forbindelse med anlæggelsen af en sti mellem Rønsled og kirkegården.¹³ På andre strækninger er adgangen til kirkegården åben, jf. ovf.

Bygninger på og ved kirkegården. En kapel- og graverbygning, tegnet af Kuno Mielby, Skibet, blev opført 1982 i kirkegårdens nordvestlige hjørne.⁵ Bygningen har vandskurede og hvidmalede murstensfacader og sadeltag med røde vingetegl, desuden mørkt træværk og porte. Foruden kapel rummer bygningen bl.a. kontorer og opholdsrum, omklædning, toilet og depotplads.

Sognehuset fra 1992 er tegnet af Inger og Johannes Exner og placeret på en skrænt ved indkørslen til kirken. Den vandskurede, sandfarvede og hvide teglstensbygning består af to rektangulære sektioner i to etager, drejet 45 grader i forhold til hinanden og med en forbindelsesgang i fortrinsvis glas. Vinduesbånd løber under valmtaget, der har meget lav rejsning og er beklædt med tagpap. De to bygningskroppe rummer bl.a. en stor sal, kontorfaciliteter, lokaler til konfirmandundervisning og øverum til kor, desuden arkiv og depotrum, køkken og toilet.⁵ 2009 blev ankomstarealet i forbindelsesgangen udbygget for primært at sikre bedre adgang for gangbesværede til parterreetagen.¹⁴

Præsteboligen er beliggende på Rønshovedvej og støder op til skovområdet sydøst for kirken. Opført 1969 med gule sten, røde vingetegl og træværk i natur og sort.

Fig. 4. Ydre set fra sydvest. Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *The exterior seen from the south-west.*

BYGNING

Kirken er opført 1950-52 efter tegning af arkitekt Holger Mundt, Sønderborg, der tildeltes opgaven – arkitektens eneste kirke – da donator og bygmester Bertel Nielsens eget indledende projekt ikke fandt grobund. Dette tog udgangspunkt i Harald Lønborg-Jensens Frederikskirken i Skåde, der blev opført under besættelsen (*DK Århus* 2215), og hvis indflydelse er tydelig i Mundts reviderede projekt. Til opførelsen var, ud over de større delprojekter, kun en enkelt murer, Ole Jensen, tilknyttet.

Den store kirke med en længde på 40 m er i udgangspunktet et historiserende bygningsværk opført med klar reference til den hjemlige, sen-gotiske teglstensarkitektur. Bygget i en tid præget af knaphed er der til de bærende konstruktioner anvendt armeret beton beklædt med en skal af cementsten, der støbtes på stedet.

Bygningen består af et tresidet afsluttet kor i øst i tilknytning til et marginalt bredere skib samt et vesttårn med kvadratisk grundplan. Murene aflastes af et system af faginddelende støt-tepillere, afdækket med vingetegl, der strækker sig om hele bygningen, tårnet inklusive. Korets og skibets hvidkalkede mure afsluttes af en diskret falsgesims, men fremstår ellers i det ydre glatte og blottet for ethvert dekorativt element.

De høje, falsede vinduer er på langsiderne anbragt i hvert fag, i tårnets mure med ekstra højde, således at de spænder over to etager. De har en usædvanlig afdækning i form af en Tudorbue. Der er to døre, en præstedør i korets østmur og hoveddøren i vest.

Set udefra er bygningens mest markante indslag tårnet, der er lavt og kraftigt med kamtak-kede trekantgavle smykket af højblændinger med trappestik og hængestave. Udsmykningens vertikale linjeføring forstærkes derved, at blændin-

Fig. 5. Bygningstavle i tårnrummet (s. 3940). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Building plaque in the tower interior.*

gerne mod øst er ført helt ned til skibets taglinje, et greb, der på tilsvarende vis er gentaget på vestfacaden, hvor skibets sadeltag 'slår igennem' og er markeret ved en udkrægning i facaden. Langs taglinjen er i blandingernes bund indsat smalle, trinvis stigende glugger eller lydspærker.

Indre. Den mangefalsede og fladbuede dør i vestfacaden udgør kirkens hovedindgang og fører til tårnrummet, der ud over en funktion som våbenhus indeholder en række sidegemakker: toilet, depot og dåbsværelse samt et trapperum med spindel i nordvesthjørnet, der forbinder eta-

gen med kælderen og de to øvre stokværk. Dåbsværelset, der er indrettet øst for trapperummet, var oprindeligt ligkapel med egen indgangsdør i nord, men blev 1985 ændret og omdannet til nuværende formål og har siden haft indgang fra våbenhuset (arkitekt Kuno Mielby, Skibet). Det rummelige mellemstokværk, der primært tjener som orgelpulpitur, åbner sig mod skibet i hele sin bredde og er som dette dækket af et krydshvælv. Disse forhold samt vinduernes udformning (jf. ovf.) fremhæver stokværket som en naturlig – om end hævet – forlængelse af kirkerummet.

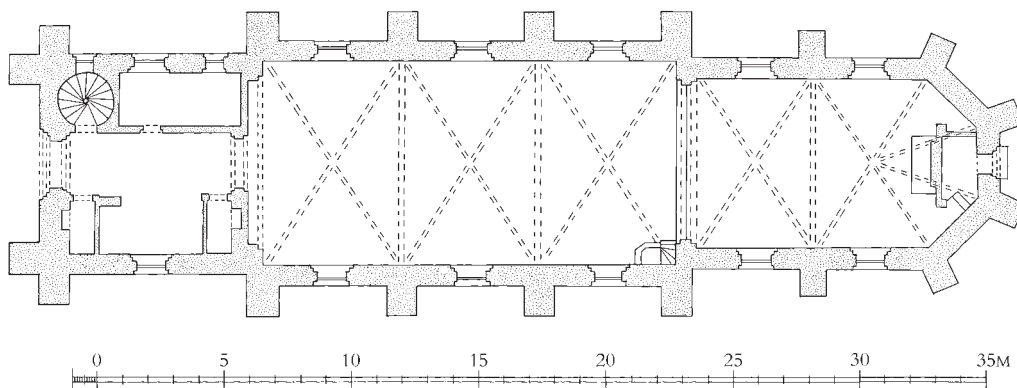

Fig. 6. Plan. 1:300. Holger Mundt og Bertel Nielsen 1950, suppleret af Anders C. Christensen og tegnet af Freerk Oldenburger 2023. Signaturforklaring s. 9. – *Plan. Key on p. 17.*

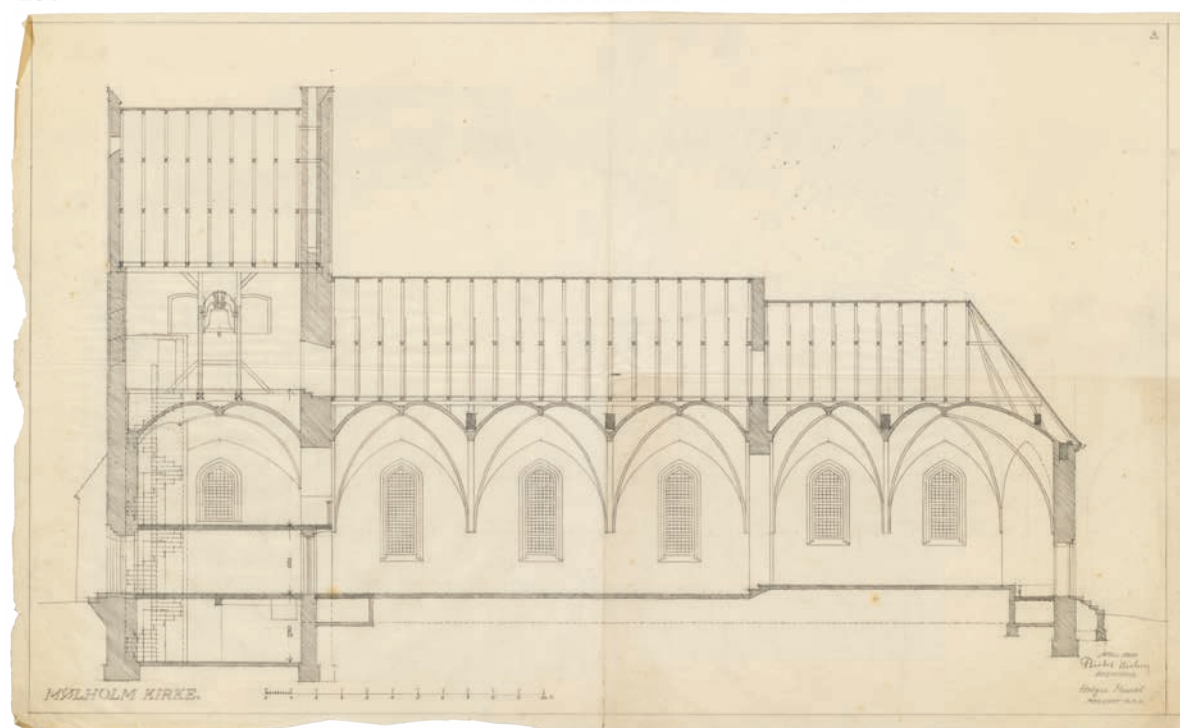
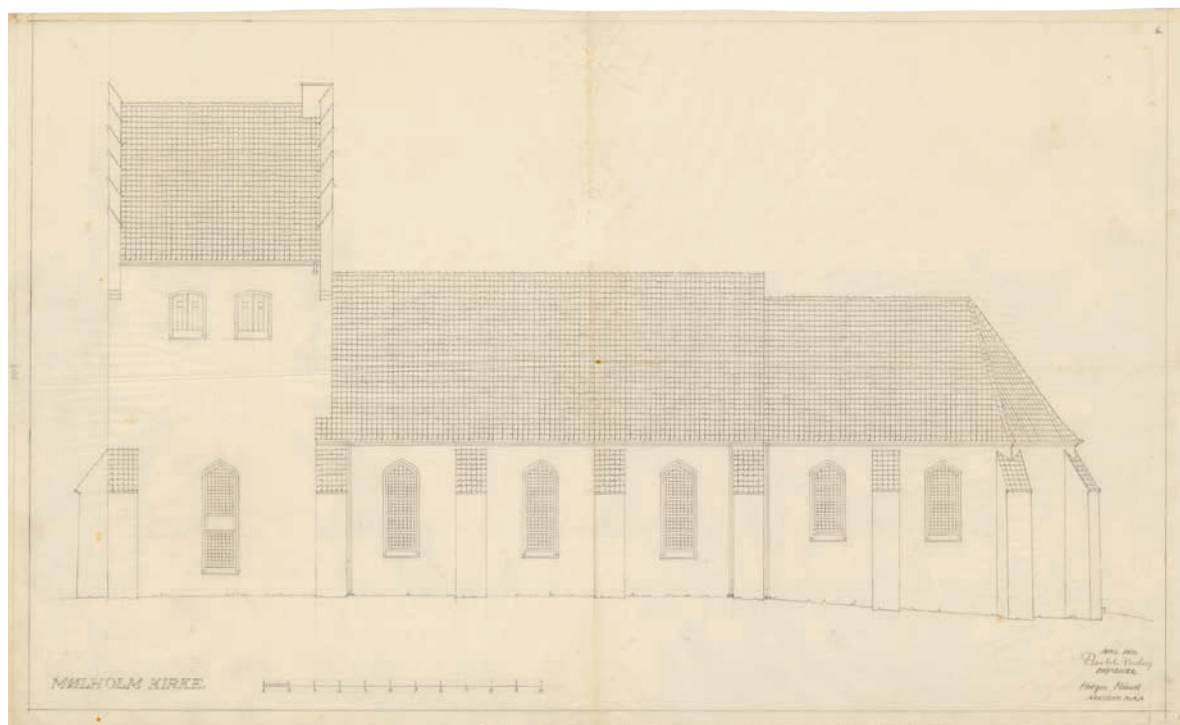

Fig. 7a-b. Projekt til kirke. 1:300. Tegnet af Holger Mundt og Bertel Nielsen 1950. I Danmarks Kunsthbibliotek. a. Sydfacade. b. Længdesnit set mod nord. – *Layout of church. a. South facade. b. Longitudinal section looking north.*

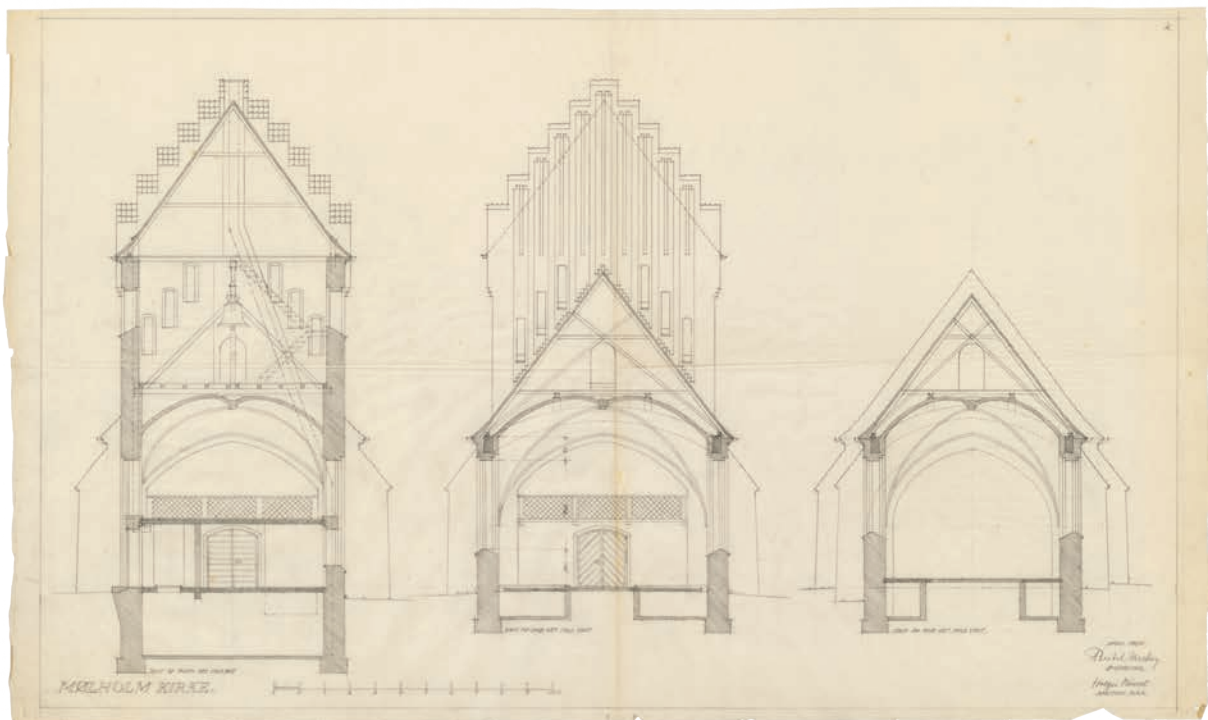
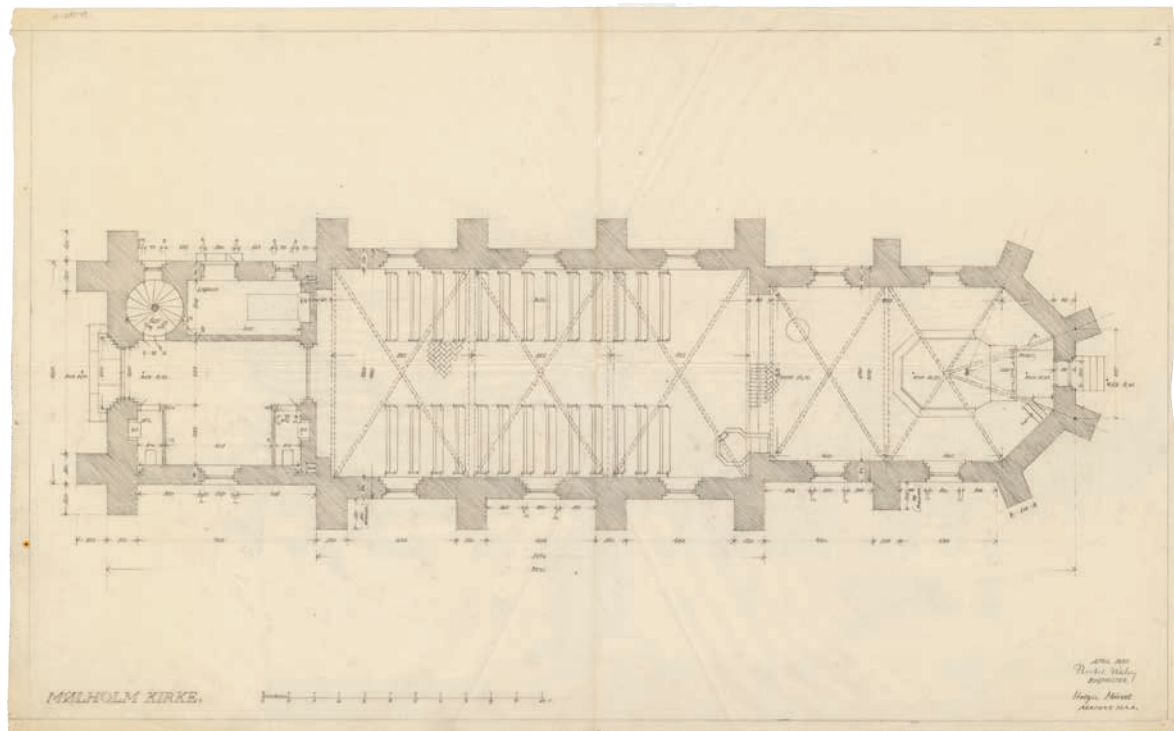

Fig. 7c-d. Projekt til kirke. 1:300. Tegnet af Holger Mundt og Bertel Nielsen 1950. I Danmarks Kunstbibliotek. c. Plan. d. Tværsnit af tårn set mod øst, tværsnit af skib set mod vest og tværsnit af kor set mod vest. — *Layout of church.*
c. Plan. d. Cross section of tower looking east, cross section of nave looking west and cross section of chancel looking west.

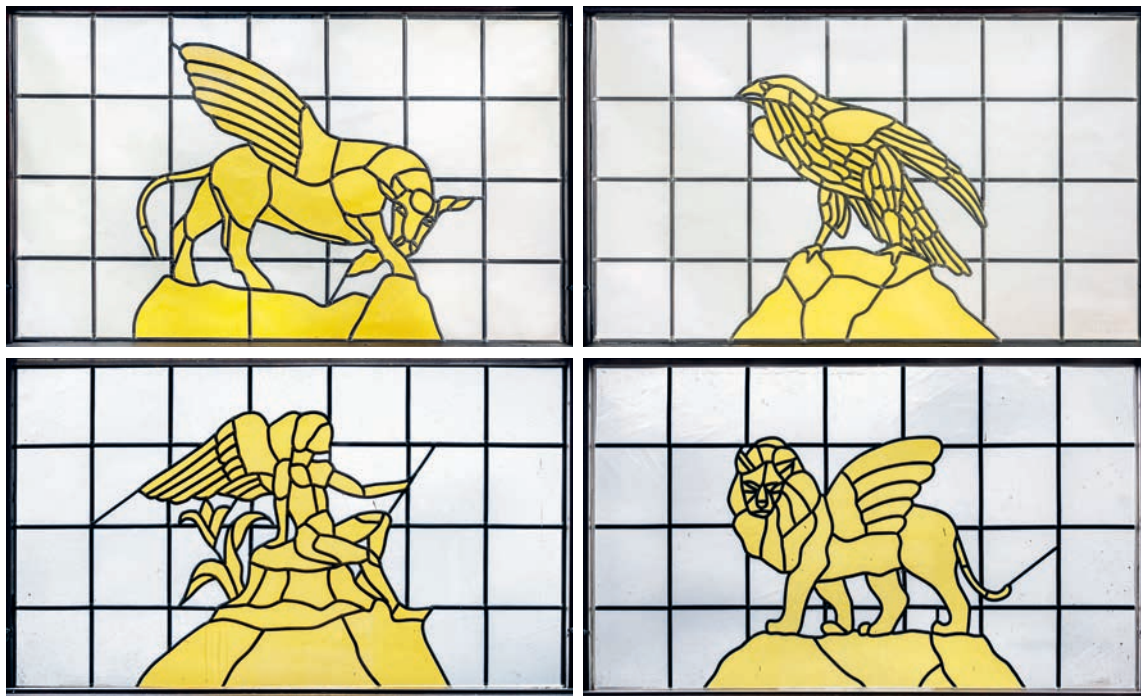

Fig. 8-11. Glasmalerier i koret (s. 3940). 8. Lukasoksen. 9. Johannesørnen. 10. Mattæusenglen. 11. Markusløven. Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Stained glass in the chancel. 8. The Ox of Luke 9. The Eagle of John. 10. The Angel of Matthew. 11. The Lion of Mark.*

Klokkestokværket åbner sig mod nord og syd gennem dobbelte, fladbuede glamhuller med fals og derudover gennem ovennævnte lydspærker i øst og vest.

Kirkerummets indre dækkes af krydshvælv, tre i skibet, to i koret, hvor østfaget dog er seksdelt svarende til polygonen. Koret er hævet to trin over skibet, til hvilket det forbinder sig i fuld bredde.

Arkitekturen er for tårnets vedkommende med Holger Mundts egne ord inspireret af P.V. Jensen-Klint,¹⁵ hvis genfortolkning af særligt den kamtakke blændingsgavl er kommet kirken til gode, og hvis påvirkning tillige ses i den mange-falsede dør.¹⁶

En renovering 1977 (arkitekterne Kuno & Ejnar B. Mielby, Skibet) indebar ombygning af alterpartiet med etableringen af et præsteværelse samt indretning af skabe i våbenhuset (jf. også s. 3941).

En *bygningstavle* (fig. 5), 1950, af mørk, rødlig kalksten, bærer versalindskriften: »År 1950 opførtes denne kirke som taknemmeligt minde om skorstensfejemester Søren Nielsen, Gauerlund

af hans søn bygmester Bertel Nielsen og deres hustru Mette Andersen Daugård. Gud alene æren«. Indmuret i våbenhusets nordvæg.

Gulvene i kor og skib er belagt med røde fliser, hvis længde og bredde svarer til munkestensformat, og som er lagt i zigzagmønster. Under stole og foran alteret er der plankegulv, sidstnævnte fra 2001, mens våbenhuset og tårnets mellemstokværk har gulve af kvadratiske Ølandsfliser.

Opvarmning. Kirken er siden 1964 tilkoblet fjernvarmenettet, men var fra starten opvarmet af et anlæg placeret i kælderen under tårnet.

Glasmalerier. Korvinduerne prydes i den nedre ramme af glasmosaikker i form af evangelistsymboler, udført efter tegning af kirkens arkitekt (fig. 8-11). Det vestligste i sydsiden – Johannesørnen – ledsages af en indskrift tilegnet lokalhistorikeren J. J. Ravn og hustru. Herefter følger Lukasoksen, Markusløven og længst mod vest i nordsiden, Mattæusenglen. Tre af vinduerne er efter et hærværk (jf. ndf.) restaureret 1988 (Markusløven gik fri).

Fig. 12. Indre set mod øst. Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *The interior looking east.*

INVENTAR

Kirkens ældste inventargenstand er et krucifiks fra 1800-tallet af italiensk oprindelse. Klokken er fremstillet 1950 på De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg. Det øvrige inventar er hovedsagelig samtidigt med kirkens opførelse 1952 og tegnet af kirkens arkitekt, Holger Mundt, hvor intet andet er anført. Herunder er alterstagerne skænket af Gustav og Maren Dorteia Funder, og dåbskanden er givet af Viktor Es-mann Iversen og hustru Klara Kamilla. Altersølvet, til-lige 1952, tæller kalk, disk, oblatæske og kande designet og fremstillet af Bent Exner. Syvstagen er skænket af Anton Jensen og hustru samt af Jakob Aagaard Pedersen og hustru. Fire ens lysekroner er givet af Valdemar Jes-sen og Poul Müller, mens kirkeskibet »Enten-Eller« er udført af Emil Madsen.

Albert Bertelsens altermaleri er fra 1994 og var op-hængt på østvæggen, indtil det 2001 blev monteret i forlængelse af alteret.

Istandsættelser og farvesætninger. I anledning af kirkens 25-års jubilæum 1977 blev en halvmur opført direkte bag alteret for at etablere et sakristi, og et $\dagger$ alterbordskors

erstattede den oprindelige ($\dagger$)altertavle, begge tegnet af Mundt. Formentlig var det til jubilæet, at en ny dåbs-kande blev skænket af Henning Asger Nielsen og hustru Anna, og et større antal løse stole blev indkøbt foruden de to nyere pengebøsser. En mindre ombygning fandt desuden sted af brystningen på pulpituret for at forbe-rede installationen 1978 af nyt orgel, bygget af Bruno Christensen & Sønner.

1988 blev kirken udsat for omfattende hærværk, og ud over at tre af de fire farvede glastruder i koret måtte udskiftes, skulle flere inventargenstande repareres, her- under $\dagger$ alterbordskors, alterskranke, krucifiks, penge-bøsse og kirkeskib.

Kirkens inventar stod oprindeligt i grå nuancer, men fik nye farver til jubilæet 1977: Alterbordet blev pudset op og malet hvidt, stolestaderne blev malet mørke- og olivengrøn. Desuden blev lilla brugt til detaljer, bl.a. på prædikestol, salmenummertavler og det gråstofferede pulpitur og orgel. 2001 farvesatte man inventaret på ny med alterbordet i lysegråt og lyseblåt, stolestaderne i lignende, men klarere, blå nuancer og derudover en gennemgående mørk gråblå – kontrasteret af gult til orgel og pulpitur samt tekstiler.

Alterbord, (fig. 13) 1952. Muret bord med granitbordplade, 232×105 cm, 103,5 cm højt. På fronten er muret et relief i korsform. Bordpladen er sammensat af tre stykker, alle af rødlig, sortnistreret granit. Oversiden har mange små, parallelle riller, der langs kortsiderne danner en bort. Den murede del af bordet er pudset og 2001 malet med blå og blågrå lasurfarve (silikatmaling).¹³ Bordet

stod oprindeligt i blank tegl, 1977 blev det hvidkalket som altervæggen og siden malet i lysegrå nuancer.¹⁷ Det er placeret op mod en 215 cm høj halvmur fra 1977, der etablerer et præsteværelse i korets østligste ende (jf. s. 3940).

To *knæleskamler*, nok 1952, brunmalede med høj polstring med orange uldstof fra 2001.¹³ Tidligere med brungult læder.¹⁸

Fig. 13. Alteret med Albert Bertelsens altermaleri fra 1994 og alterskranken udført af Thomas Nielsen (s. 3945). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *The altar with Albert Bertelsen's altar painting from 1994 and the altar rail made by Thomas Nielsen.*

Fig. 14. (†)Altartavle fra 1952 (s. 3943). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – (†)Altarpiece from 1952.

Altermaleri, (fig. 13) 1994, udført af Albert Bertelsen i akryl på træ (møbelplade), 320×270 cm; signeret og dateret på bagsiden. Den spidsbuede tavle har som motiv en abstraktion over symbolerne livstræet, fisken og lyset, sidstnævnte tænkt som det bærende element.¹⁹ De tre dele er vist i forlængelse af hinanden i en dekorativ, arabesklignende sammenføjning. Malingen er pastost påført, navnlig i de figurative partier, og farverne changerer fra blåt forneden over grøngult til okkernuancer foroven.

Bertelsen, en lokal, populær kunstner og illustratør, udarbejdede over to år skitser til altartavlen, der oprindeligt var udtænkt som malet direkte på den kalkede hvælvkappe bag alteret.²⁰ Idéen og skitseforslaget mødte imidlertid modstand fra Akademirådet, og altermaleriet blev slutteligt realiseret i revideret udgave på plade og ophængt direkte på østvæggen.²¹ 2001 monteret

på halvmuren, i tættere forbindelse med alterbordet.¹³

(†)Altartavle, (fig. 14), 1952, 250×220 cm.²² Den symmetrisk aftrappede tavle er udført i træpaneler, der i dybden er monteret let forskudt af hinanden. Øverst midtfor dannes en korsform, og syv stager til levende lys følger tavlens niveauer. Nederst er en kraftig sokkel. Tavlen staffering er petroleumsgrøn. Midtfor er et bladguldsbelagt Georgskors med mørkegrøn kontur. Tavlen blev nedtaget 1977 og opbevares i tårnets klokkestokværk.

†Alterbordskors, 1978, 96 cm højt og 89 cm bredt, tegnet af Holger Mundt og antagelig udført i guldbelagt stål.²³ Korset måtte repareres efter hæværk 1988, bl.a. med fornyet bladguld.¹³ Oprindeligt placeret over alteret, øverst på halvmuren, men sænket 1994, da det nye altermaleri blev installeret (jf. ovf.).¹³ Nedtaget 2001.²⁴ En model

Fig. 15. Altersølv, udført af Bent Exner 1952 (s. 3944). Foto Arnold Mikkelsen 2023.
– *Altar silver, made by Bent Exner in 1952.*

til korset, der blev udført 1977 i træ med guldbemaling, opbevares i tårnets mellemstokværk.⁵

Altersølv (fig. 15), 1952, er fremstillet af Bent Exner og består af alterkalk, disk, oblatæske og kande; alle delene er udført med let udhamrede overflader.

Alterkalk, 21 cm høj, med høj, kegleformet fod, der møder et kort, slankt og cylindrisk skaft. På

skaftet er en cylindrisk knop med fire sølvindfattede 'agern' i glas. Skaftet afsluttes af en mindre, seksbladet blomst i lavt relief, hvorpå det glatte bæger er fæstnet. Bægeret spejler fodens kegleform og har lille hældetud og nederst indgraveret med versaler: »Mølholm Kirke«. Under bunden stemplet med et kombineret lødigheds- og mes-termærke: »925S. EXNER.« Renoveret af Bent Exner 2002.¹³

Disk, 19 cm i diameter og med bred, glat fane. Stemplet under bunden som kalken.

Oblatæsk (fig. 15) er keglestubbyformet og måler 12,8 cm i diameter, 5,7 cm høj og med diminitiv standkant. Låget har mere prominent udhamring på oversiden end den øvrige overflade. Stemplet under bunden som sættets øvrige dele.

Alterkande, 20 cm høj, kegleformet krop, hvorpå hanken er påsat vinkelret og tegner et rektangel. Over hanken skråner kandens øvre del ud i en omvendt keglestubby. Tuden er spids, låget har fremhævet, dekorativ udhamring som oblatæsk

Fig. 16. Alterstager, skænket 1952 af Gustav og Dorte Funder (s. 3945). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Altar candlesticks, donated in 1952 by Gustav and Dorte Funder.*

er indgraveret med versaler: »Mølholm Kirke«. Stemplet under bunden som sættets øvrige dele.

Skummeske, nyere, 13,5 cm, cirkulært laf, perforeret i korsform med seks huller. På bagsiden stemplet med versaler: »Trend« samt »18 – 10«.

Alterstagerne (fig. 16) er skænket 1952 af rebslagermester Gustav Funder og hustru Maren Dorthea Funder. De 32 cm høje messingstager har en kraftig, ottesidet fod med svagt skrånende overside, hvorpå der med skriveskrift er indgraveret: »Skænket af Dorthea og Gustav Funder«. Skaftet er ligeledes ottekantet og hver anden side prydes af Georgskors i relief. På skaftets nedre del er med versaler indgraveret: »Mølholm kirke«. Lyseskålen spejler foden.

Syvstige (fig. 17), skænket 1952. 45 cm høj 'Titusstige', dog med cirkulær fod fæstnet på en svær, kvadratisk standplade. Skaftet består af let fladtrykte kugle- og ringled, hvorfra de kvartcirkulære arme udgår i tre niveauer. Hver arm er udsmykket med et antal ringe og afsluttet i en lyseskål med flere afsæt. Indgraveret med versaler på standpladens front: »Skænket af gaardejer Anton Jensen og hustru og direktør Jakob Aagaard Pedersen og hustru 1952«. Stagen var oprindeligt placeret på alterbordet²⁵ og blev 1994 flyttet til en hylde i skibets nordøstlige hjørne over for prædikestolen.¹³

Fig. 18. Dåbskander skænket 1952 af Viktor og Klara Kamilla Esmann Iversen og 1977(?) af Henning og Anna Asger Nielsen (s. 3946). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Baptismal jugs donated in 1952 by Viktor and Klara Kamilla Esmann Iversen, and in 1977(?) by Henning and Anna Asger Nielsen.*

†*Altetæpper*. 1) 1952, lyseblåt med stjerner, skænket af kvinder i sognet.²⁶ 2) 1977, i en klar, lilla farve. Fjernet 2001, da der lagdes nyt trægulv (jf. s. 3940).²⁷

Messehagler, fire styk af uld i de liturgiske farver med bl.a. guldtråd indvævet og silkefor: 1) 1960'erne, en grøn hagel med mørkegrønt for, der blev købt gennem Dansk Paramenthandel. 2-4) 1970'erne. Tre hagler udført af væver Hanne Vedel, Aabenraa.²⁸ Hagelejerne er henholdsvis violet med lysviolet for, hvid med gyldent for og rød med orange for.

En †*messehagel*, o. 1952, blev fremstillet af Danske Kvinders Beredskab.²⁹

Alterskranke (jf. fig. 13), 1952, udført efter Holger Mundts tegninger, af smedemester Thomas Nielsen, bygmesterens bror.³⁰ En femsidet skranke af sortmalet smedejern, håndliste i træ malet matsort og hylde i klart glas til særkalke. Fagene er inddelt i seks felter, fløjene i otte, med varierede motiver, herunder sol, stjerne og planeter, duer,

Fig. 17. Syvstige, skænket 1952 (s. 3945). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Seven-branched candelabra, donated in 1952.*

fisk, livstræ, menneskefigurer og en Betlehems-scene. På den nordre mæglers inderside er anført i forsænkede versaler: »Smedearbejdet udført af Thomas Nielsen her 1952«. Under hærværk 1988 blev to felter sparket ind, så de måtte svejses, oprettes og males og en glashylde til alterbægre erstattes.¹³ Malet 2001, hvor også knæfaldet blev fornyet med høj polstring med orange uldstof, som knæleskamlen.²⁴ 1977 blev håndlisten malet lilla, tilsvarende pulpituret og de nye salmenummertavler (jf. s. 3947 og 3949).³¹ Knæfaldet var tidligere betrukket med brungult læder.³²

Døbefonten (fig. 19), 1952. Fonten er 76 cm høj med en ottesidet fod muret af røde teglsten, der bærer en flad kumme af rødlig, sortnistreret granit, der måler 76 cm i diameter. Stenens tilvirkning svarer til alterbordets plade (jf. s. 3942). Placeret nordvestligt i koret.

Dåbsfad, formentlig fra 1952. Messingfadet måler 55 cm i diameter og har lave sider, der skråner blødt ned mod bunden. Fanen har en lille ombukning, og på kanten er med versaler indgraveret: »Døb dem i Faderens og Sønnens og Helligaandens Navn«.

Fig. 19. Døbefont, 1952 (s. 3946). Foto Arnold Mikelsen 2023. – *Baptismal font, 1952.*

Dåbskande (fig. 18), muligvis 1977, skænket af Henning Asger Nielsen og hustru Anna (f. Pedersen). Den ottesidede messingkande, 29,3 cm høj, er på hver anden side udsmykket med to rækker kors, lignende alterstagernes dekoration, blot er korsarmene slanke. På den ene af de glatte sider er indgraveret med skriveskrift: »Skænket af Tandlæge H. Asger Nielsen og Hustru«. Kandens håndtag er med træ.

(†) *Dåbskande* (fig. 18), 1952, skænket af købmand Viktor Esmann Iversen og hustru Klara Kamilla. 22,5 cm høj, ottekantet messingkande med let hvælvet låg og dekorativt beslag, hanken er med træ. Indgraveret med skriveskrift på en af siderne: »Skænket af Fabrikant V. Esmann Iversen og Hustru«.

Prædikestol (jf. fig. 12), 1952, tresidet, muret stol placeret i skibets sydøstre hjørne. Stolen opdeles af et smalt, muret bånd i 2×3 glatte fag, blot skråner det midterste, nedre fag ind i en trapezform forneden. Kurven afsluttes foroven af en håndliste af træ, der er sammenbygget med læsepulten. Opgangen er en muret halvsvingstrappe. Stolen er pudset og hvidmalet med håndliste i mørk, gråblå bemaling fra 2001.¹³ 1977 var håndlisten malet lilla.

Stolestader (jf. fig. 20), opstillet med 13 rækker i henholdsvis skibets sydside og nordside. Stolene har 97 cm høje, fladbuede gavle med fyldning udsmykket med Georgskors i basrelief og et udtræk til en ekstra siddeplads. De tilsvarende gavle mod ydervæggene er glatte. Stolene har lukket ryg med seks fyldninger. Forneden er stolene åbne, kun har rækken vestligst i skibet helt lukket bagside med fyldninger. Stolene blev renoveret 2001 og fik da bredere salmebogshylder. Samtidig blev de nymalet i lysegråt med lyseblå gavlfyldninger.¹³ Oprindeligt stod stolene i grå nuancer, der 1977 blev ændret til mørk grøn og olivengrøn.³³

Et større antal *løse stole* blev anskaffet formentlig 1976/77. Opret, kraftig træstol, nogle med armlæn. Alle med polstret sæde med lysegul uld og malet mørk gråblå 2001.⁵ Tidligere var de sortbejsede og med Gabrielstof (dessin Hurup).³⁴ Fire stole står i koret, fire østligt i skibet og lejlighedsvis opstilles flere i skibets vestende.

Fig. 20. Indre set mod vest. Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *The interior looking west.*

†*Løse stole.* 1) Klapstole, nok 1952, sandsynligvis udgået 1976/77.⁵ 2) Træstole, nok 1952, med udskæringer på rygstøtterne og med fletsæde og mørk farve på træet. Antagelig ude af brug siden 2001.³⁵

To *pengebøsser*, muligvis 1977. Ottekantede kobberbøsser, 21 cm høje, inklusiv tragt til møntindkast. Et Georgskors i lavt relief pryder frontens noget grovere, udhamrede overflade. Den ene bøsse blev beskadiget under hærværk 1988 og måtte rettes ud.¹³ De er ophængt på skibets vestvæg på hver side af indgangsdøren.

(†)*Pengebøsse*, nok 1952. Cirkulær og 20 cm høj, inklusiv tragt til møntindkast. Den hvælvede front er udsmykket med et mindre, latinsk kors med brede korsarme i lavt relief. På bagsiden er

indgraveret med versaler: »Mølholm Kirke«. Opbevares i dåbsværelset.

Dørfloje (jf. fig. 12), 1952. I kirkens døre er indsat fladbuede plankefløje med metalbeslået kant og kraftige gangjern og dørgreb. De svære hængsler er dekorativt udformet med blandt andet gaffelender. Alle fløjene, nogle er enkeltfløjede, andre dobbeltfløjede, står i mørklakering.

†*Dørfloje, udvendig*, 1952, enkeltfløj til tligkapellet, som ovenstående. Fjernet ved portens blanding 1985 (jf. s. 3937).

I forbindelse med mellemstokværket (jf. s. 3937) findes et rummeligt *pulpitur* (jf. fig. 20), der spænder over skibets fulde bredde. Pulpitrets brystning mod skibet har på hver side af orgelfacaden fire fag af gennembrudt panel i geometrisk

mønster afsluttet af meget slanke, åbne fag. Brystningen blev let ombygget 1976/77 i forbindelse med installationen af et nyt orgel med bredere facade.⁵ Begge dele har siden 2001 stået i skarp okkergul; en farveholdning, der erstattede en ældre bemaling i gråtoner med lilla kant (tilføjet 1977).³⁰ Opgangen til pulpituret sker via trapperummet i kirkens nordvesthjørne (jf. s. 3937).

Orgel, (jf. fig. 20), 1978, med 21 stemmer, to manualer og pedal. Bygget af Bruno Christensen & Sønner, Terkelsbøl. Disposition: Hovedværk: Principal 8', Gedakt 8', Oktav 4', Rørfløjte 4', Oktav 2', Mixtur 3-4 kor, Trompet 8'. Svelleværk: Rørfløjte 8', Spidsgambe 8', Voce Celeste 8', Principal 4', Traversfløjte 4', Nasat 1½', Spidsfløjte 2', Tertz 1¾', Scharf 3 kor, Obo 8'. Pedal: Subbas 16', Oktav 8', Nathorn 4', Fagot 16'. Manualomfang: C-g³, pedalomfang: C-f¹. Koblinger: H+S, P+H, P+S. Tremulant for SV. 3 registraturer. 1 frikom-

Fig. 21. Krucifiks, 1800-tallet (s. 3949). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Crucifix, 1800s.*

Fig. 22. Kirkeskibet »Enten-Eller«, 1952 (s. 3950). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – *Votive ship 'Enten-Eller' from 1952.*

bination for pedal. Tutti. Afstiller for rørstemmer (enkeltvis). På pulpitur i vest med østvendt facade og spillebord. Hovedværket er placeret i pulpiturets brystning (som et rygpositiv), mens svelleværk, pedal og spillebord er sammenbygget i ét orgelhus inde på pulpituret. Orglet er tegnet af arkitekterne Kuno og Ejnar B. Mielby.³⁶ Til anskaffelse af orglet modtoges en donation på 40.000 kr. fra konsul Oswald Christensens Mindefond samt øvrige private bidrag.³⁶ 2001 blev det malet i en stærk, okkergul farve, korresponderende med altermaleriet. Oprindeligt stod det med lilla bemaling, jf. bl.a. pulpituret (ovf.).

★*Orgel*. 1952 med otte stemmer, to manualer og anhangspedal. Bygget af I. Starup & Søn, København. Disposition: Hovedværk: Principal 8', Rørfløjte 8', Spidsfløjte 4', Oktav 2'. Rygpositiv: Gedakt 8', Principal 4', Blokfløjte 2', Scharf II. Manualomfang: C-g³, pedalomfang: C-d¹. Koblinger: Rp-Hv, Hv-P, Rp-P. Orglet var forberedt til udvidelse og blev 1979 udvidet til 14 stemmer og flyttet til Lønstrup Kirke, Nordjyllands Amt, ved Bruno Christensen & Sønner. På pulpitur i vest med østvendt facade og spillebord. Orglet blev skænket af spillemanden Frederik Iversen.³⁷ Træværket stod sandsynligvis i grå nuancer, som pulpituret oprindeligt (jf. ovf.) og øvrigt inventar.³⁰

Salmenummertavler (jf. fig. 20), antagelig 1977,³⁸ rektangulær med smal prydlister og trekantet top, 80×58 cm, til hængesløjfer i fem rækker. Matsort lakering. 2001 blev to af tavlerne snedkermæssigt ændret, og samtlige blev malet.¹³ 1977 var tavlerne lilla. En tavle er ophængt i koret, fire i skibet, mens én anvendes som opslagstavle i våbenhuset.

†*Salmenummertavler*. 1) 1952, glat tavle til hængesløjfer, nok én af flere, hvis nedre halvdel ses på et foto fra 1966.³⁹ 2) En tavle med dagens navn omtales 1992 som del af udsmykningsplanen op til kirkens 40-års jubilæum, men synes først fremstillet og ophængt 2001.¹³

En †*præsterækketavle* indgik 1992 i udsmykningsplanen, jf. ovf., og skulle ophænges 'nederst i kirkerummet'.¹³

Krucifiks (fig. 21), 1800-tallet. Omtalt som 'gammelt trækrucifiks fra Italien fra nedbrændt kapel',³⁰ opsat i kirken 1952. Korstræet måler ca. 100×40 cm, hvorpå Kristus hænger i tyngede arme: Naglerne sidder gennem det øvre af håndleddene og én i hver fodryg. Kristi hoved hælder skråt ned mod højre skulder, øjnene er himmelvendte, munden halvåben og udtrykket lidelsesfuldt. Håret er langt med krøllede lokker, der falder ned over begge skuldre, skægget er kortklippet. Kroppen er langlemmet, og posituren danner en svag s-form eller kontrapost med det venstre knæ let fremskudt og låret synligt, hvor enderne knap mødes på det lange, folderige lændeklæde, der er bundet om livet med kraftig snor. Korstræet er enkelt og samlet med nagler.

Figuren står med varm gullig karnation, mørkebrunt hår samt skæg, mørkt blod løber fra de fire naglesteder, fra panden og videre fra skuldrene, fra det usædvanlig lavt placerede sidesår på venstre hofte og ikke mindst fra knæene. Korset er sortmalet og har øverst inskriptionen »INRI« malet med sorte versaler på lys baggrund.

Krucifikset blev svært beskadiget ved hærværk 1988, hvor det blev anvendt som slagvåben.⁴⁰ Repareret og genophængt samme år.¹³ Det er placeret højt på skibets sydvæg ved prædikestolen.

Lysekroner. 1) (Jf. fig. 12). Fire ens kroner skænket 1952 af fabrikant Valdemar Jessen og fabrikant Poul Müller.⁴¹ Kronerne har 2×7 let svungne

Fig. 23. Klokke, støbt 1950 på De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg (s. 3950). Foto Arnold Mikkelsen 2023. – Bell, cast in 1950 at De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg.

arme og lang, balusterformet stamme med bl.a. kugle- og fladtrykte led med profiler, nederst en bøjle. Ophængt i sorte jernstænger med ovale, matgyldne kugler. Tre kroner hænger i skibet, den fjerde hænger siden 2001 over pulpituret efter oprindeligt at have været i koret.²⁴

2) (Jf. fig. 20). Fire ens ottearmede kroner, 2001, tegnet af Vilhelmsen, Marxen og Bech-Jensen, Aarhus (model 'Gren'), 90 cm i diameter.¹³ Kronerne blev anskaffet via lokale pengegaver.⁴² Ophængt i koret.

Lamper, 2001, et antal hvidlakerede loftslamper, der ligesom lysekroner nr. 2 blev finansieret via en lokal udsmykningsfond. Ophængt i våbenhuset.⁴³

Lampetter. 1) O. 1977, af mærket Tranbjerg (tegnet af Inger og Johannes Exner).⁵ Tidligere placeret i bl.a. koret, hvor én beskadigedes ved hærværk 1988.¹³ Sprøjtemalet hvide 2001 og ophængt på pulpituret.¹³ 2) (Jf. fig. 20), 2001,¹³ seks lampetter med fem blus på svungne arme tegnet

af Vilhelmsen, Marxen og Bech-Jensen, Aarhus (model 'Gren', jf. ovf.). Ophængt i skibet.

†*Lampetter*, nok 1952, to ophængt i koret, fire i skibet foruden et antal i våbenhuset.⁴⁴

Kirkeskib (fig. 22), 1952, »Enten-Eller«, udført af den lokale bagermester Emil Madsen.⁴⁵ Tremastet fuldrigger, 122 cm lang og 100 cm høj, med hvidt skrog, brunmalet under vandlinjen. Uden sejlføring, men dannebrog under gafflen og vimpel i stortop. I agterstavnen er navnet samt »Mølholm« påmalet med sorte versaler. Beskadiget ved hærværk 1988, hvor den forreste mast blev knækket, så rigningen måtte fornyes.¹³ Ophængt i spinkle jernstænger østligt i skibet.

Klokken (fig. 23) er fremstillet 1950 på De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg; 120 cm i diameter. På legemet er et vers gengivet med versaler, digtet af den lokale forfatter Anton Berntsen: »Jeg kalder til dagværk. Jeg kalder til fest./ Jeg byder velkommen hver kirkegæst./ Jeg signer de levendes travle fjed./ Og over de døde jeg ringer fred«. Om halsen løber teksten, også i versaler: »De Smithske Jernstøberier i Aalborg gjorde mig i aaret 1950«. Klokken blev delvist finansieret af godsejer Kristian Skou. Den er ophængt i vuggebom af egetræ med svejsede akselkonsoller, udført af Thubalka A/S, 1997/98.⁵ Den oprindelige tvuggebom var af støbejern.⁵

Fig. 24. Den nyopførte kirke set fra sydøst, o. 1952. Vejle Stadsarkiv, fotograf ukendt.
– The newly-erected church seen from the south-east, c. 1952.

KILDER OG HENVISNINGER

Nedenfor er anført en oversigt over arkivalier eller utrykte kilder og litteratur anvendt i beskrivelsen af Mølholm Kirke. For en oversigt over arkivalier og litteratur samt forkortelser anvendt i Vejle Amt i almindelighed jf. også s. 56–62. Henvisninger til *Danmarks Kirker*, Kbh. 1933–, er angivet som *DK*, efterfulgt af betegnelsen på det pågældende amt; referencer inden for Vejle Amt har dog kun sideangivelse.

Arkivalier. *Nationalmuseet* (NM). *Antikvarisk-Topografisk Arkiv*. Korrespondancearkivet (Korrespondance).

Rønnow Arkitekter A/S. *Det Kgl. Bygningsinspektors Arkiv*. Mølholm Kirke (Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke).

Mølholm Kirkes arkiv. Diverse materiale 1952 ff. (Kirkens arkiv. Div. materiale) – Arkivet opbevares i sognehuset.

Rigsarkivet i Viborg (RAV). *Vejle Byfoged*. Tingbog 1623– 1919.

Tegninger. *Danmarks Kunstbibliotek.* Holger Mundt 1949-50 (situation, plan, snit, opstalt, detaljer).

Litteratur. Bent Andreassen, *Mølholm Kirke*, udg. af Mølholm menighedsråd, Jelling 1996. Knud Baagø, »Mølholm Kirke 1952-1977«, i *Haderslev Stiftsbog 1977*, red. Thyge Kragh, H. Hejselbjerg Paulsen, Axel Rude, Vejle 1977, s. 91-99.

Historisk indledning og kirkens omgivelser ved Miriam Have Watts, bygning ved Anders C. Christensen, inventar ved Miriam Have Watts, heraf dog orgler ved Kristian Lumholdt. Arkivalielæsning ved Bjørn Westerbeek Dahl og Kristoffer Edelgaard Christensen. Engelsk oversættelse ved James Sander Manley. Korrektur ved Anne Frovin. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Redaktionen afsluttet november 2023.

¹ J.P. Trap, *Danmark*, 5. udg., VIII, 3, København 1964, 1171.

² RAV. *Vejle Byfæd.* Tingbog 1623-1919. Syn samt tinglyst 19. august 1624. Man stødte o. 1920 på gammel brolægning, der kan have haft tilknytning til krudtmøllen. Omtales af Steen B. Bøcher, »Vandmøller og andre vandkraftudnyttelser i Vejle Amt«, *Vejle Amts Aarbog* 1950, 177; C.V. Petersen, »Vejle i det 17.-18. Aarhundrede«, *Vejle Bys historie*, red. C.V. Petersen, Vejle 1927, 43.

³ *Andreasen 1996* 3.

⁴ *Andreasen 1996* 3-4. For sagsforløbet omkring kirkens etablering, se også Knud Baagø, »Mølholm Kirke 1952-1977«, i *Haderslev Stiftsbog 1977*, Vejle 1977, s. 91-99.

⁵ Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke.

⁶ Se foto nr. B60224, Vejle Stadsarkiv, <https://arkiv.dk/vis/2257009> http://www.vejlewiki.dk/index.php?title=1950_-_Personer_og_begivenheder#Litteratur (tilgået 07.08.2023).

⁷ Se bl.a. Knud Baagø, »Mølholm Kirke 1952-1977«, i *Haderslev Stiftsbog 1977*, Vejle 1977, s. 91.

⁸ *Mølholm Kirke, Registrering af kirkens omgivelser*, reg. nr. 631-7, Vejle Kommune, Forvaltningen for teknik og miljø, 631-7, 1985, 44.

⁹ Arealerne blev købt 1960/61 og 1970. Se: Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke. (1960 og 1975); »Nyt fra menighedsrådet«, *Mølholm sogns kirkeblad*, 13. årg. Nr. 3, maj-juni 1975. Se også Knud Baagø, »Mølholm Kirke 1952-1977«, i *Haderslev Stiftsbog 1977*, s. 96. Spillemand Frederik Iversen, der donerede en anselig pengesum til kirkebyggeriet og til indkøb af orgel, blev som den første begravet på kirkegården. Se Knud Baagø og <https://www.molholm-kirke.dk/kirkegaard> (tilgået 03.08.2023).

¹⁰ <https://www.molholm-kirke.dk/kirkegaard> (tilgået 03.08.2023).

¹¹ Se *Mølholm Kirke, Registrering af kirkens omgivelser*, reg.nr. 631-7, Vejle Kommune, Forvaltningen for teknik og miljø, 631-7, 1985, 46; Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke.

¹² Se luftfoto af Mølholm i Vejle Stadsarkiv, nr. B71421, <https://arkiv.dk/vis/2461094> (tilgået 3.08.2023).

¹³ Kirkens Arkiv. *Div. materiale*.

¹⁴ Tegninger ved bl.a. Exners Tegnastue A/S, se: Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke.

¹⁵ Jf. korrespondance i Danmarks Kunstbibliotek.

¹⁶ Thomas Bo Jensen, *P. V. Jensen-Klint*, København 2006, 212f.

¹⁷ Foto 1973, nr. N7286, Vejle Stadsarkiv, <https://arkiv.dk/vis/2307243> (tilgået 02.11.2023); Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke (udkast til ny altervæg og kors, 1975); *Andreasen 1996* 5-7; Kirkens arkiv. *Div. Materiale* (nævnt 1997 samt 2001).

¹⁸ Jf. fotos i kirkens arkiv.

¹⁹ Nina Damsgaard og Vibeke Kruse: *Albert Bertelsen fra Vejle*, Jelling 2020, 79-80; Vibeke Kruse: *Albert Bertelsen. Herfra min verden går*, Jelling 2001, 69-73.

²⁰ Kirkens arkiv. *Div. materiale* (1992-94). Se også *Damsgaard og Kruse 2020* (note 19), 79 og 112-17.

²¹ Kirkens arkiv. *Div. materiale* (1992-93).

²² Se også foto 1973, nr. N7286, Vejle Stadsarkiv, <https://arkiv.dk/vis/2307243> (tilgået 02.11.2023).

²³ Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke. Oprindeligt (1975) foreslået udført i rektangulær jernprofil, sortmalet. Menighedsrådet ønskede på et tidspunkt korset udført i lamineret mahognitræ med bladguld, men efter bygningsinspektørens rådgivning (1977) synes udgaven i guldbelagt stål valgt.

²⁴ Kirkens arkiv. *Div. materiale*; *Vejle Amts Folkeblad* 14. dec. 2001, 8.

²⁵ Se foto 1973 (N7286), Vejle Stadsarkiv, arkiv.dk.

²⁶ Knud Baagø, »Mølholm Kirke 1952-1977«, i *Haderslev Stiftsbog 1977*, s. 98.

²⁷ *Vejle Amt Folkeblad*, 14. dec. 2001, 8.

²⁸ Kirkens arkiv. *Div. materiale* (nævnt 1994).

²⁹ Knud Baagø, »Mølholm Kirke 1952-1977«, i *Haderslev Stiftsbog 1977*, s. 98.

³⁰ Danmarks Kunstbibliotek, *Arkitekturtegninger*; *Andreasen 1996* 7.

³¹ *Andreasen 1996* 4-7.

³² Jf. fotos i kirkens arkiv.

³³ *Andreasen 1996* 4-7; Kirkens arkiv. *Div. materiale* (nævnt 2001); *Vejle Amt Folkeblad* 14. dec. 2001, 8.

³⁴ Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke (1976); Kirkens arkiv. *Div. materiale* (nævnt 2001); *Vejle Amts Folkeblad* 14. dec. 2001, 8.

³⁵ Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp.ark.* Mølholm Kirke (1975); se foto i *Andreasen 1996* 5.

³⁶ NM. *Antikvarisk-topografisk arkiv*. Korrespondance.

³⁷ Yderligere oplysninger om kirkens orgler findes i Den Danske Orgelregistrant. Se desuden Menigheds-

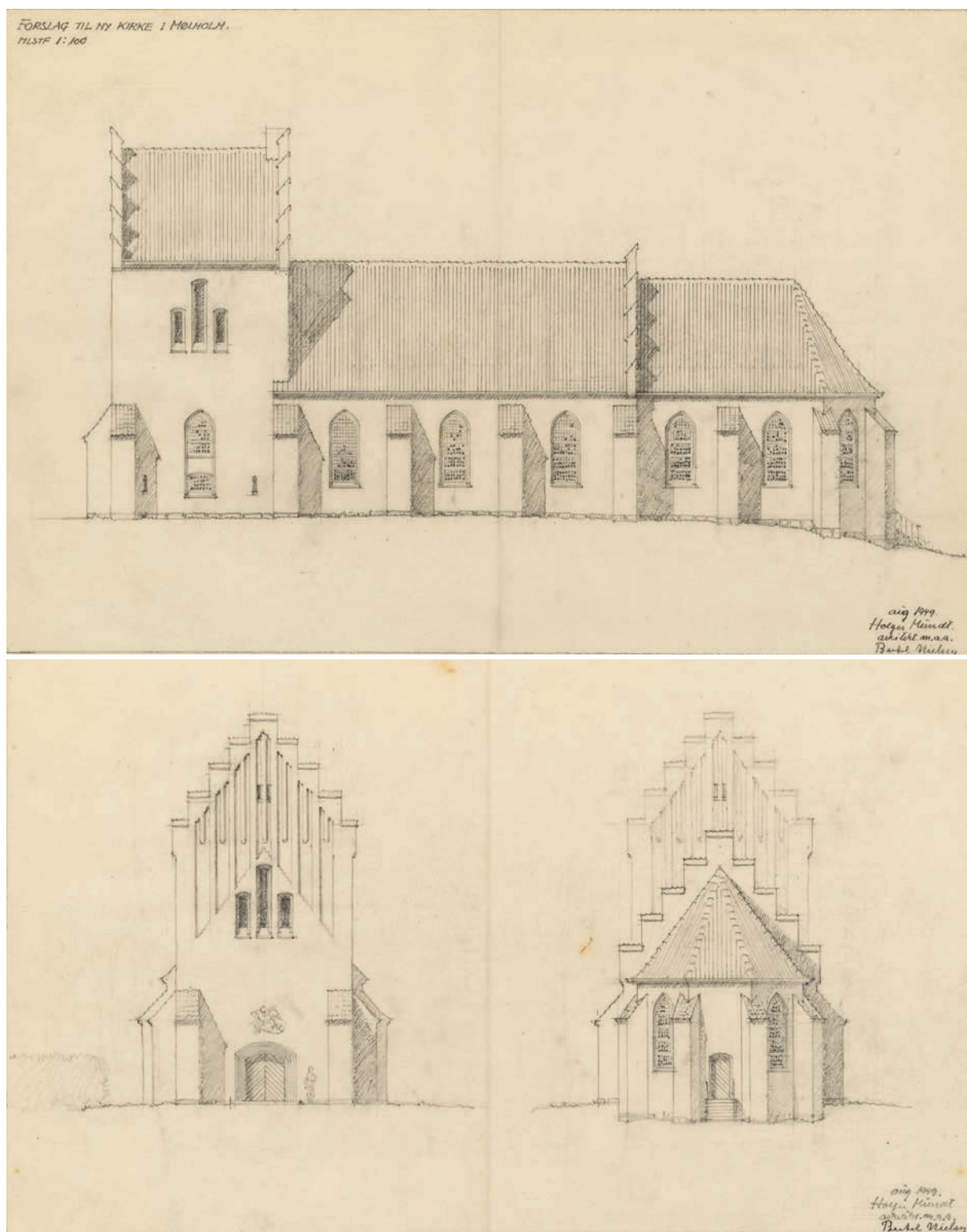

Fig. 25a-b. Forslag til kirke. 1:300. Tegnet af Holger Mundt og Bertel Nielsen 1949. I Danmarks Kunsthbibliotek. a. Sydfacade. b. Vest- og østfacade. – Proposal for church. a. South facade. b. West and east facade.

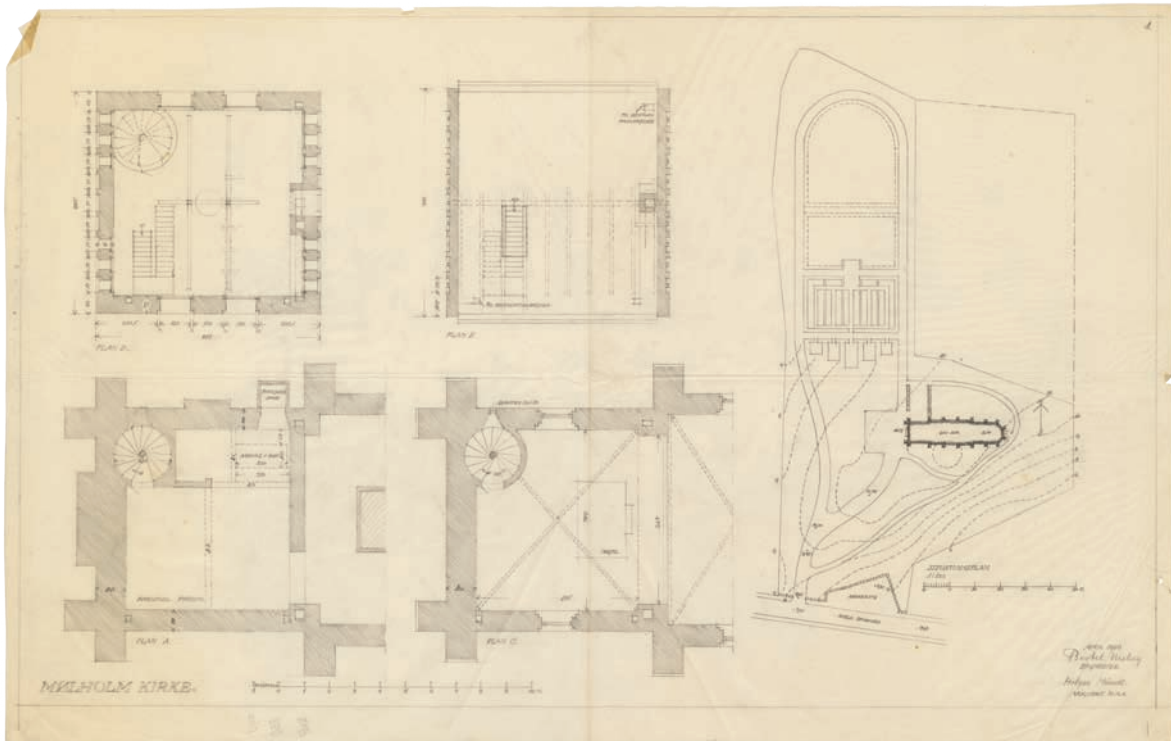

Fig. 26. Projekt til kirke (jf. fig. 7a-d). 1:300 og 1:3000. Planer af tårnets fyrcælder, pulpiturstokværk, klokkestokværk og loftsrum samt situationsplan. Tegnet af Holger Mundt og Bertel Nielsen 1950. I Danmarks Kunstbibliotek. – Layout of church (see fig. 7a-d). Plans of the tower's boiler room, gallery floor, belfry and loft, as well as location plan.

rådets arkiv, opbevaret i kirken, 1988, og *Vejle Amts Folkeblad* 29. januar 1988.

³⁸ Rønnow Arkitekter. *Kgl. Bygningsinsp. ark.* Mølholm Kirke (1975). Menighedsrådet foreslås dog at beholde de oprindelige tavler, jf. *†salmenummertavler*.

³⁹ Foto 1966, nr. N1391, Vejle Stadsarkiv, <https://arkiv.dk/vis/2293772> (tilgået 01.08.2023).

⁴⁰ *Vejle Amts Folkeblad* 29. januar 1988.

⁴¹ http://www.vejlewiki.dk/index.php?title=M%C3%B8lholm_Kirke (tilgået 02.08.2023).

⁴² Se tidl. sognepræst Bent Andreasens beskrivelse på kirkens hjemmeside: www.molholm-kirke.dk/kirkens-historie (tilgået 11.07.2023).

⁴³ Se tidl. sognepræst Bent Andreasens beskrivelse på kirkens hjemmeside: www.molholm-kirke.dk/kirkens-historie (tilgået 11.07.2023). Desuden *Vejle Amt Folkeblad*, 14. dec. 2001, 8.

⁴⁴ Dias i kirkens arkiv (gengivet i *Andreasen 1996* 5).

⁴⁵ Henning Thalund, *Kirkeskibe i Haderslev Stift*, Haderslev 1999, 59; *Andreasen 1996* 7.

MØLHOLM CHURCH

The locality of Mølholm is thought to have been named after a powder mill that was erected in the 16th century. The area was then mainly inhabited by farmers and fishermen and contained meadow gardens and hop farms belonging to the citizens of Vejle. Around 1900, Mølholm gradually beca-

me more built up as people moved out from the market town of Vejle, and the desire arose for it to have its own churchyard and chapel. In 1941, a local church committee was established, and in 1945 a high-lying area was purchased, which was consecrated as a churchyard in 1948. Plans were

then made to erect a proper church. The local builder Bertel Nielsen's drawings of the church were reworked by architect Holger Mundt, Sønderborg, who was also in charge of the building's construction. On 10 June 1950, the foundation stone was laid by Bishop Carl Wulff Noack, and in 1952 Mølholm Parish became independent from Vinding. The church was consecrated on 13 July 1952.

It is located in a clearing amongst beech trees in the protected woodland Stampeskov. To the north, the park-like churchyard extends over an area of 4.5 ha, 0.9 ha of which is protected woodland. The church, churchyard and wood are surrounded by the built-up residential area Mølholm.

Building. The large, 40 m-long church is basically a historicist building inspired by late Gothic brick architecture. The architecture of the tower is, however, inspired by P.V. Jensen-Klint; the re-interpretation of the crow-stepped gable with blind niches has enhanced the appearance of the church (figs. 4 and 7a-d). The building consists of a chancel enclosed on three sides, and in the east connected to a slightly wider nave as well as a west tower with a square ground plan. The walls are relieved by a system of bay-dividing supporting pillars, which are placed around the whole building. The white-washed walls of the chancel and nave terminate in a discrete, rabbeted cornice, but otherwise are externally smooth and lack any decorative elements. Reinforced concrete covered with a cement stone shell has been used for the load-bearing structures. The windows are a distinctive feature, as unusually they are covered by Tudor arches. The main entrance is located in the tower, which functions as a porch, and also contains a number of side chambers. The church interior is covered by cross vaults, three in the nave and two in the chancel, where the east bay is, however, divided into six, corresponding to the polygonal ground plan.

Stained glass. The chancel windows are decorated with glass mosaics depicting the symbols of

the Evangelists (fig. 8-11). Westernmost on the south side is the Eagle of John, followed by the Ox of Luke, the Lion of Mark and furthest west on the north side, the Angel of Matthew.

Furnishings. The earliest item inside the church is a crucifix from the 1800s of Italian origin (fig. 21). The bell was made in 1950 at De Smithske Jernstøberier og Maskinværksteder, Aalborg (fig. 23). The other furnishings are mainly of the same date as the church's construction in 1952 and designed by its architect, Holger Mundt. Amongst these, the altar candlesticks were donated by Gustav and Maren Dorteia Funder, and the baptismal jug was given by Viktor Esmann Iversen and his wife Klara Kamilla. The altar silver, also from 1952, consists of a chalice, paten, wafer box and jug, designed and made by Bent Exner (fig. 15). The seven-branched candelabra was donated by Anton Jensen and his wife, as well as by Jakob Aagaard Pedersen and his wife. Four identical chandeliers were given by Valdemar Jessen and Poul Müller, whilst the votive ship 'Enten-Eller' was made by Emil Madsen.

To mark the 25th anniversary of the church in 1977, a half wall was erected behind the altar to create a sacristy. At this time, a †Communion table cross replaced the original (†)altarpiece, both designed by Mundt (fig. 14). A new baptismal jug was donated by Henning Asger Nielsen and his wife Anna, and a large number of chairs as well as two money boxes were purchased. The parapet on the gallery was reconstructed when a new organ was installed in 1978, built by Bruno Christensen & Sønner.

In 1988, the church was extensively vandalised: three of the stained glass panes in the chancel had to be replaced and several furnishings repaired.

The altar painting is from 1994 and by Albert Bertelsen (fig. 13).

In 2001, the furnishings were painted in shades of grey and blue, contrasting with the yellow of the organ and gallery, as well as the textiles.